

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه استفاده اجباری از کمر بند و کلاه ایمنی برای سرنشینان وسایل نقلیه»

مقدمه

لایحه استفاده اجباری از کمر بند و کلاه ایمنی برای سرنشینان وسایل نقلیه شامل ۶ ماده است و تمرکز اصلی این لایحه بر اجباری بودن بستن کمر بند ایمنی استاندارد برای تمام سرنشینان خودروها و استفاده رانندگان و ترک نشینان هر نوع موتورسیکلت از کلاه ایمنی استاندارد می باشد. همان گونه که در مقدمه توجیهی لایحه آمده است، با توجه به خسارات ناشی از عدم استفاده از کمر بند ایمنی برای تمام سرنشینان و کاهش قریب به دو هزار نفر از تلفات حوادث رانندگی در کشور و اهمیت کلاه ایمنی در جلوگیری از صدمات بدنی به سر راننده و ترک نشینان موتورسیکلت در سوانح، رانندگی می توان به اهمیت و ضرورت این لایحه پی برد. لازم به ذکر است لایحه مورد نظر در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۲۱ برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده است.

سوابق قانونی لایحه

درخصوص این موضوع، ماده واحده ای تحت عنوان «قانون استفاده اجباری از کمر بند و کلاه ایمنی» در تاریخ ۱۳۷۶/۱۱/۲۶ به تصویب رسید. براساس این ماده، استفاده از کمر بند ایمنی برای رانندگان و سرنشینان ردیف اول انواع خودروهای درحال حرکت در مسیر جاده های بین شهری و کمر بندی ها و بزرگراه های درون شهری و همچنین استفاده از کلاه ایمنی برای رانندگان و سرنشینان هر نوع موتورسیکلت اجباری است. وجه تمایز عمده قانون مذکور با لایحه مورد بررسی، این است که لایحه به دنبال تعمیم استفاده از کمر بند ایمنی برای تمام سرنشینان خودرو و حذف محدودیت مسیرهای ترددی می باشد. اخیراً لایحه «نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جریمه های مربوط به امور حمل و نقل و عبور و مرور وسایل نقلیه» پس از بررسی نهایی در کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی همراه با اصلاحات لازم تحت عنوان «لایحه رسیدگی به تخلفات رانندگی» مشتمل بر ۲۵ ماده و ۳۲ تبصره در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی در مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ به تصویب رسید که هم اکنون درحال تصویب نهایی در شورای نگهبان است.

ارزیابی لایحه

۱. لایحه مورد بررسی شامل ۶ ماده است که مواد (۱)، (۲) و (۵) آن عیناً در ماده (۲۰) «لایحه رسیدگی به تخلفات رانندگی» که اخیراً به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، وجود دارد و ماده (۶) این لایحه، مبنی بر لغو قانون استفاده اجباری از کمر بند و کلاه ایمنی مصوب ۱۳۷۶/۱۱/۲۶ نیز عیناً در ماده (۳۵) لایحه رسیدگی به تخلفات رانندگی به تصویب رسیده است.

۲. مواد (۳) و (۴) این لایحه با هدف مکلف شدن وزارت صنایع و معادن و تمامی شرکت‌های خودروساز و تولیدکننده یا توزیع‌کننده موتورسیکلت به عرضه کمربند و کلاه ایمنی استاندارد مطرح شده است. لازم به ذکر است در قانون «طرح ارتقای کیفی تولید خودرو و سایر تولیدات صنعتی داخلی» مصوب ۱۳۸۹/۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی، موضوع مکلف شدن وزارت صنایع و معادن به رعایت استانداردهای ایمنی و جلوگیری از تولید یا ورود خودروها و قطعات خودرویی غیراستاندارد در مواد (۱) تا (۳) آن تأکید شده است. همچنین براساس تبصره «۲» ماده (۲) این قانون، در تعریف خودرو از انواع خودرو و حتی موتورسیکلت نیز نامبرده شده است.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد

با توجه به همپوشانی کامل مواد (۱)، (۲)، (۵) و (۶) لایحه مورد بررسی در مواد (۲۰) و (۳۵) «لایحه رسیدگی به تخلفات رانندگی» که اخیراً در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی در مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ به تصویب رسیده است و همچنین پوشش دو ماده باقیمانده این لایحه (مواد (۳) و (۴)) در قانون «طرح ارتقای کیفی تولید خودرو و سایر تولیدات صنعتی داخلی» مصوب ۱۳۸۹/۲/۲۶، می‌توان نتیجه گرفت که بررسی و تصویب لایحه مورد نظر ضرورتی ندارد. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود بررسی این لایحه تا تصویب نهایی «لایحه رسیدگی به تخلفات رانندگی» در شورای نگهبان، مسکوت گذاشته شود و پس از تصویب نهایی مواد (۲۰) و (۳۵) لایحه رسیدگی به تخلفات رانندگی، لایحه مورد بررسی از دستور کار مجلس شورای اسلامی خارج گردد.